

*

Mintegy álomban fordul vissza, Telekes vídán rángatja a kesztyűt. Teli torokból nevet, már messziről kiabál.

– Hát mit szólsz ehhez? Óriási mi? Fényes alak, barátom, mondom neked – ilyen nincs több a világon! Becsületesre, az utolsó szigorlaton nem drukoltam így!

Vajda merengve áll a műszerek előtt, a csipeszek közt babrál. Telekes izgatottan hadar tovább.

– No és te... amit veled véghezvitt... Láttam rajtad, egy zabszem nem sok... Amellett legszívesebben a képére borítottad volna a mocsingos vödöröt – éppen jókedvedbe talált! És ami a legszebb – azt, remélem, tudod, hogy a műtét egyáltalán nem volt indikálva – ezt a sérvet tíz évig lehetett volna még hordani kötés

nélkül, igaz? Te tudtad, hogy van neki? Én bizony isten nem tudtam! Hirtelen rájött az öregre – mondom neked, nincs ki mind a négy kereke! Fantasztikus! Mindent összevéve, azért büszkék lehetünk – azt hiszem egyedüli eset... Mi az, megkukultál? Már megint szórakozott vagy?

Vajda áll a szoba közepén, az üres tenyerét nézi, mintha sohase látta volna még.

– Te – szólal meg egyszerre különös, idegen hangon, és tovább mered a tenyerébe –, nem Kapernaumnak hívták azt a várost?...

– Miféle várost? Megőriültél?

– Ahol... ahol a Mester... megjelent... a tanítványok előtt... és Tamást... a hitetlent... rákényszerítette... hogy az ujjával nyúljon be... a sebbe... amit az oldalán ütöttek... dárdával... büntetésül... amiért nem hitte el... hogy a lángésznek... külön törvénye van...

Az „átkos” költözés „áldott” haszna

Költözésről az embernek csak negatív élményei lehetnek. Rumli, majd utána hónapokig nem találni bizonyos dolgokat, „ami a régi lakásban ott volt” – de hol van most.

Előkerülhetnek olyan tárgyak is, amik 10-20-30 évig nem voltak a kezünkben. Ilyenekről szeretnék mesélni, miután az elmúlt évi költözéskor már rég elfelejtett dolgok okoztak számomra meglepetést.

Olyan 10 éves koromtól kezdtem rendszeresen olvasni, és felírtam mindent, amit olvastam, szépen sorszámozva. Ezt a könyvet (vas-tag háború előtti abc-s füzet) találtam meg.

Mit olvasott egy 10-11 éves érdi (Pest közeli nagyközség), alsó középosztálybeli (önálló asztalosmester), bér munkássá (KTSZ-tag) züllesztett szülők gyermeke. Hozzá kell tenni: 56-tól bátyám már orvosgyetemista volt. Talán száz könyv lehetett otthon, a hatalmas Bösendorfer zongora melletti könyvespolcon. Sok belőlük háború előtti, hazai és világirodalom, vallásos művek. Néhány újabb is, de volt egy leány (Jutka), akivel cseréltük a könyveket.

Lássuk. Az első: Tábori Róbert: *A temesvári királybíró*. Majd 3 gyerekkönyv, köztük a *Babár* és

a *Tuskevár* (Fekete István). Egy Verne, egy 56-os olimpiai beszámoló (Jeney, Kárpáti). Ezt követi egy vallásos, katolikus könyv, *Az ars-i plébános*. A 10. az *Új Idők* illemkódexe. Nagyon hasznos volt, persze azt már nem kellett megtanulni, ki a nagyságos, ki a tekintetes. *Tarzan* (háború előtti kiadás), Móricz, Jókai, két Dickens, két Mark Twain. Majd 3 abból az időből (Jutkától): *Timur és csapata*, egy magyar és még egy szláv nevű szerző. Móra, Jókai (2), Fekete István és a *Tamási bátya kunyhója*. Scott kapitányról és Jelky Andrásról egy-egy könyv. Ismét „Hogyan viselkedjünk?”, hazai könyv. Két Verne, Jókai, Mikszáth, Móra. Szereztem 3 Winnetou-könyvet!

Dumas után Széchenyi Zsigmond úti beszámolója (Nahar). Azóta érdekel Afrika! A *Lear király*, *És mégis mozog a föld* kötelező olvasmányok voltak, ugyanúgy, mint az *Egri csillagok*. Sokáig Dobó volt a példaképem. A 66. Beniczúrról, majd utána azonnal Egry, Dürer. Kezdődik hetedikes koromban az érdeklődés a képzőművészet iránt. Jókai, Tolsztoj Leo és Márai (!) a következők. Márait bér makeresztapántól és zongoratanáromtól kaptam. (*Sértődöttek – A hang*). Még korai volt... Nem tetszett. H. G.

Wells, Steinbeck, Heltai, majd ismét két művészeti könyv. Bates, Hemingway, Verdiről egy könyv és Lyka Károly Michelangelóról írt könyve. Euripidész, Van Goghról két könyv is. A 100. *Mici néni két élete!* Jó volt, a film még jobb! A 110. Szolzsényicin (!), 158. Karinthy, 181. *A gyertyák csonkig égnek...* A 200. Jevtusenkov-versek, 201. Salinger: *Zabhegyező*. Hamarosan J. P. Sartre, Tennessee Williams, kinyílt a világ... 220-nál fejeztem be az írást.

Ma már az otthonomban négyezer körüli a könyvek száma, s van köztük négy-öt száz dedikált, de az idő is elszaladt.

Még egy dossziét találtam. 1968-ban jártam először Erdélyben, amióta tudom, hogy kell gondolkodni magyarról, sorsról, Trianonról. És újságkivágásokat gyűjtöttem egy dossziéba a hetvenes évek elejétől: „Kiss Jenő (Kolozsvár, író, műfordító) Incze Ferenc képei alá!” Mindkettőjünkkel találkoztunk nászutunk alkalmával. *Magyar Nemzet* 1980, „Illyés Gyula és a magyar sorsproblémák”. (Kerekasztal a Kossuth Klubban, Ruffy Péter beszámolója.) „A kinti magyarok ügye, a mi ügyünk is”, „Nemzeti, aki jogot véd, nacionalista, aki jogot sért...” – mondta Illyés. A *Tükör* című lapban ismét Illyés áll ki a határon kívüliek mellett. 1983, *Magyar Nemzet*, Sütő András „Búcsú Illyés Gyulától”. A dátum: 1983. május 1. A temetésen ott voltam. ÉS, a szép emlékü Czine Mihály ír Szervátiusz Jenő kiállításáról, „Győzni is lehet” címmel. Ott voltam, aztán Jenő bácsi nálunk többször. Szervátiusz Tibor Dózsa-szobrának felavatásán Csóóri Sándor beszélt a Nemzeti Galériában. A taps alatt Tibor Boglár kicsi lányát emelte a magasba, mint egy pap az Oltáriszentséget. A *Népszabadságban* Lengyel József emlékeztek. Józsi bácsi „mi csatlós országok” eretnek kifejezést használta beszélgetésünk során a 70-es évek elején kis házukban, Monoszlón.

Ruffy Péter (miatta fizettem elő a *Magyar Nemzetet* a 70-es évek végétől) a moldvai csángókról és Domokos Pál Péterről, Kallós Zoltánról, Beke Györgyről ír. A dátum: 1979.

Mikó Imre halálára írt nekrológ is a *Nemzetben* jelent meg. Az erdélyi kisebbségi jogász, (hadifogoly, könyvtáros) író, az unitárius egyház világi feje. Nászutunkon Torockót mutatta meg

nekünk. Kósa Csaba a Pápán felállított nagy Szervátiusz Jenő-szobrot mutatja be (M. N.).

Gévelt anyag, kézirat: Nemzetiségek sorsa a Kárpát-medencében. Írták: Pándi Pál (!), (a *Nagyvilág*-főszerkesztő, Kardos fia) Király István, Kádár Gyula, Nemeskürty István, Bor Ambrus; vegyes csapat.

Tiszatáj 1982. Köteles Pál elmélkedése I. Lancranjan hírhedt „Gondolatok Erdélyről” című förmedvényéről. Bátor cikk.

Elsőként kellett volna említeni a M. N. 1977. karácsonyi és újévi számát. Válasz Herdernek és Adynak Illyés Gyula tollából. Nagy visszhangja volt! Néhány hónappal később a cikk mikrofilmjét a Trabant ajtajában vittem Nagyváradra. A határon a kötelező DM és Dunhill cigaretta átadása után a román vámos megkért, hogy vigyem be Váradra a kolléganőjét, lejárt a munkaideje... Hárman voltunk, a Domnica (= románul hölgy), a mikrofilmek és én.

Galsai Pongrác a *Nők Lapjában* Kallós Zoltán: *Balladák könyvét* ismerteti, *Esti Hírlapban* A. L. (?) „Kallós, válaszut” címmel ír recenziót. *Népszabadságban* E. Fehér Pál a Fábry-hagyatékról ír. Fábry a „stósi remete”, a felvidéki magyar írók doyenje. Ruffy Péter Kós Károly halála kapcsán emlékezik a 94 éves polihisztorról.

Egy *Utunk* című irodalmi folyóirat Kolozsvárról. Micsoda nevek a szerzők! Mikó Imre, Beke György, Bálint Tibor, Szilágyi Domokos, Bordi András képe, Gy. Szabó fametszete.

Egy *Előret* is eltettem. Ma már kabaré... Mindenütt és minden oldalon Ceausescu.

Magyar Nemzet – a Csonka családról. Csonkagyár, porlasztó – kitelepítés Érdre, legkisebb fiú az osztálytársam. 1957 óta az USA-ban élnek. Van cikk Gombaszögről (Felvidék), Ungvárról, Délvidékről.

Én őrzöm a *Szabad Nép* különszámát is, mely 2 oldal (1 lap). Sztálin meghalt (1953. március). Megrendülten (megrendelten!) gyászol mindenki...

Milyen jó, hogy költöztünk. Egy tükör arról, hogy mi érdekelt egy 10-15 éves fiút az 50-es évek végén, a 60-as években, egy fiatal orvost a 70-es években. Nem volt(am) egyedül.

DR. ROMICS IMRE

Egy megértő szó költészetet visz az élet prózájába.

(Sigmund Freud)